

mende Forpagter kjøbe Gaarden til Selvelendom eller Arvesætte, og han maa da for en saadan Gaard paa 6 a 7 Edr. Hartkorn betale en Kjøbesum paa 9000 Rd. og desuden erlægge en aarlig Afgift af 36 Edr. Korn. En Mand, som sidder ved en Gaard paa en saadan Forpagtningscontract, er ikke sikker paa, selv om han ogsaa svarer den aarlige Afgift, hvortil han kan blive ved den; thi Godseieren kan komme og henholde sig til dette Punkt i Contracten og sige: „Du er engang gaaet ind derpaa, nu skal Du kjøbe Gaarden eller ogsaa fratræde den“; naar Forpagteren da ikke kan gjøre det, maa han overlade den til Godseieren. Denne Forpagtningsafgift, som nu engang er vedtagen, bliver efter 20 Aars Forløb forøget med en Afgift af 30 Rd. aarlig — det er ikke Landgilden, som bliver forhøiet, men derimod Høverpengene, og siden for hver 10 Aar med 30 Rd. Altsaa efterhaanden som en Mand bliver ældre, faaer han større og større Afgifter. Det er det Modsatte af, hvad man ellers gaaer ud fra. I den unge Alder antager man nemlig, at Manden kan udbringe noget Mere, end naar han bliver ældre; men det maa formodentlig være filltet saaledes, fordi man antager, at Conjunctionerne ville bestandig blive ved at gaae fremad, og for at der ikke skal blive Noget tilovers for Forpagteren, skal han vedblive at have Paalæg, thi han kan svare det. Nu vil jeg betragte det fra en anden Side. Sæt, at en Mand, som er suldmyndig, altsaa 25 Aar gammel, faaer en saadan Forpagtning, som udløber om 50 Aar, saa vil han altsaa til den Tid være 75 Aar gammel. En saadan Alder er det jo ikke saa sjældent, at Nogen opnaaer; jeg kjender flere, som ere blevne 80 Aar. Naar den Bedkommende nu oplever den Tid, da de 50 Aar, paa hvilke han har forpagtet, ere udløbne, saa kommer han til at falde Fatigvænnet til Byrde; thi hverken Godseierne eller den nye Forpagter har nogen Forpligtelse mod ham; den fratrædende Forpagter kan hverken faae nogen Afstaaelse eller Afstægt, og der er derfor ikke Andet for ham at gjøre, end at søge Hjælp hos Communen. Jeg troer, at netop disse Forpagtningscontracter opfordre os indtrængende til at see at gjøre en Ende paa det Hazardspil, der nu drives paa Fæstegodset.

J. Andersen: Jeg skal fatte mig ganske fort, da denne Sag nu er saa uddebatteret. Jeg vil kun tillade mig at omtale et Par af de Modgrunde, som ansøres imod Loven. Der ansøres for det Første, at Tiden er ubeleilig; men jeg vil dog nok spørge, naar den da egentlig vil blive beleilig; thi nu har denne Sag været behandlet til forskjellige Tider og været bekendt saavel for Høie som for Lave, men endnu har jeg ikke hørt, at Tiden har været beleilig. Dette er altsaa efter min Betragtning en Modgrund, som ikke kan have meget at betyde. Endvidere er der sagt, at denne Lov er et Brud paa de bestaaende Contracter; men jeg vil dog tillade mig at spørge, om ikke den lovgivende Magt tidligere har udgivet Love, hvorved der kunde stiges at være begaaet et ligesaa stort Brud paa bestaaende Contracter, men hvorimod der dog ikke er bleven reist nogen Bemærkning? Dette var f. Ex. Tilfældet dengang, den lovgivende Magt befalede, at Høveriet skulde affattes. Naar man vilde betragte denne Sag fra den samme Side, som det her foreliggende Lovforslag bliver betragtet af Modparten, saa vilde der vist ogsaa være Grund til at sige, at der derved var begaaet et Brud paa bestaaende Contracter. Godseieren sagde: Jeg har gjort Accord med mine Fæstere om, at de skulle udføre det og det Arbeide for mig; men Regjeringen sagde: Fæsterne kunne blive frie for dette Arbeide imod et Weberlag, som bestemmes ved Taxation. — Der ansøres dernæst, saavidt jeg har kunnet forstaae, at Gaardenes reite Værdi vanskelig kan udfindes. Dette forekommer mig nu at være en særdeles forunderlig Modgrund, thi har man kunnet udfinde Midler, hvorved man har kunnet beregne Værdien af en Mands Arbeidskraft og Værdien af den Tiende, som en Mand skal svare af sin Jord, uagtet dette dog er meget afhængigt af, hvorledes Jorden drives, og hvorledes Veir og Wind er, saa maa man vel ogsaa kunne finde Midler til at beregne Værdien af en Bondegaard. Man kan nok udfinde Værdien af det enkelte Stykke Jord, hvoraf der skal svares kongelige Statter og Afgifter til Amtsrepartitionsfondet; men man kan ikke udfinde Værdien af en Bondegaard. Jeg troer snarere, at det er Værdien af den menneskelige